

Dossier Onteigeningen [2] Leven na het verlies

'Wat als ze ons nooit onteigend hadden?' Hij denkt even na, zijn blik dwaalt af naar het raam. 'Dan zouden mijn vrouw en mijn zoon er nog zijn. En wellicht liepen er een paar kleinkinderen in onze tuin.'

Na zijn onteigening verloor Fons Mariën niet alleen zijn huis, maar ook zijn vrouw en zijn kind: gesloopt door het onrecht dat hen was aangedaan. Onteigend worden is een sluipend gif, meneer. En omdat dit België is, worden de slachtoffers soms nog een tweede keer kaalgeplukt: als het onteigeningsbedrag jaren later naar beneden herzien wordt, moeten ze samen met de interesten soms méér aan de staat terugbetalen dan ze ooit gekregen hebben.

Rumst, tussen Mechelen en Antwerpen. Langs de Lazarusweg kijken we uit over het uitgestrekte spaarbekken van de intercommunale Antwerpse Waterwerken (AWW): een paradijs voor aalscholvers, nijlganzen en andere zeldzame watervogels. Naast de dijk heeft Natuurpunt Vlaanderen een houten hut gebouwd ten behoeve van de tientallen vogelspotters die hier dagelijks met verrekijker en telescoper neerstrijken.

Fons Mariën komt ook geregeld door het kijkgat turen, maar met gemengde gevoelens. Voor hem blijft het bekken de plaats van het Grote Onrecht: op deze plek ging in 1986 zijn hoeve tegen de sloophamer, na een onteigening met brutale uitzetting. En toen kwam een fatale maastroom op gang die zijn hele gezin meesleurde.

Fons Mariën «Begin jaren 80 wilde Vlaanderen in zijn eigen waterbehoefte voorzien. Tot dan toe kwam elke druppel drinkwater uit de Maas, en de vrees bestond dat de Walen de Maas weleens zouden kunnen afsluiten. Hoe dan ook, men wilde een reservebekken aanleggen voor een miljoen Antwerpenaren. De keuze viel op Eekhoven, een natuurgebied van meer dan twintig ongerepte hectaren. Aan de rand lag een landbouwzone, en daar woonden wij.»

HUMO In wat voor huis woonde u?

Mariën «Een traditionele handwerkersstede. Die had ik gekocht van een familie uit Rumst die spruiten en bloemkolen verbouwde. Die boeren – ze werkten nog met paard en kar – kwamen soms bij mijn moeder een pintje drinken als ze op de vrije Mechelse markt goeie zaken gedaan hadden. Mijn ouders waren veekopers en hielden

ook een volkscafé open, *Het nuchtere kalf*. De naam verwijst naar kalveren die na de geboorte geslacht worden voor hun malse vlees, maar ook naar klanten die geen alcohol drinken. Soit: zo heb ik die mensen leren kennen.

»Toen we de hoeve van hen kochten, begin jaren 70, waren we pas getrouwd. We verdienden goed ons brood: mijn vrouw was schooldirectrice, ik werkte als technisch ingenieur elektronica.

»Die hoeve, dat was mijn... *alles*. Mijn broer woonde een kilometer verder in een villaatje, en moeder woonde ook vlakbij. Ik noemde dat: mijn gouden driehoek. In het natuurgebied had mijn broer een stuk bos gekocht waar we soms met de familie gingen barbecueën. Dichter bij het aards paradijs ben ik nooit geweest.»

HUMO Wanneer kwamen de eerste geruchten dat er een waterbekken zou komen?

Mariën «Ergens in '83. De intercommunale AWW had al infrastructuur in Rumst en Duffel, dus lag het voor de hand om de put in het natuurgebied tussen die twee plaatsen in te plannen. Bovendien hadden ze daar al wat grond, zodat ze maar zes families hoefden te onteigenen. Geen last met buurtcomités, geen politieke druk, geen haan die ernaar zou kraaien: hun keuze was snel gemaakt.

»Ze hebben zichzelf óók onteigend, geloof het of niet. Daarvoor rekenden ze met een enorm hoge prijs per vierkante meter, terwijl natuurgebied hoogstens 10, 15 frank waard is. Ons moesten ze niet uitkopen: ze konden terugvallen op de wet van 1962, die onteigeningen 'wegens hoogdringendheid' mogelijk maakt. Want zeg nu zelf: wie gaat er dwarsliggen als één miljoen

burgers nood hebben aan drinkwater? Al wat ze moesten doen, was de minister een koninklijk besluit laten tekenen. Minister **Dehaene** en staatssecretaris **Aerts** hebben dat snel en in alle stilte gedaan, op 11 september 1984.»

HUMO Daar valt toch niets op af te dingen? Het gaat om een duidelijk geval van 'openbaar nut', zoals de wet eist.

Mariën «Het wrange is: dat bekken wordt niet gebruikt! Het is vooral een leuke plas, waar de meeuwen van afvalstort De Hooge Maey hun pootjes komen wassen. Met duizenden tegelijk strijken ze neer op het water, werkelijk een prachtig gezicht – maar moest mijn huis daarvoor afgebroken worden?

»Je moet het België van die tijd kennen om heel die toestand te begrijpen. Het bekken is aangelegd in de hoogdagen van de wafelijzerpolitiek: kregen de Walen een autosnelweg, dan moesten de Vlamingen ook iets krijgen. De Walen hebben dus mee betaald aan dit bekken. Ik ben nog bij **Guy Spitaels** geweest om hem te vertellen wat er met zijn geld gebeurde, maar hij wees me meteen de deur: '*Ce qu'on fait en Flandre, ça ne me regarde pas! J'ai pas de temps!*'

»Dat ik mijn hoop in Spitaels stelde, geeft aan hoe wanhopig ik was. Ik kreeg van niemand steun, van niemand. Ik stond, met mijn gezin, helemaal alleen.»

ONBETAALBAAR

HUMO En dan komt de aankoopcommissaris langs om uw huis te schatten. Hoe verliep die ontmoeting?

Mariën «Het begon met een briefje in mijn bus, gesteld in zeer ambtelijke taal en nauwelijks leesbaar opgeschreven: '*Ik heb de eer u mee te delen dat het aankoopcomité opdracht heeft van het Ministerie van Volksgezondheid om volgende onroerende goed die uw eigendom zijn aan te kopen of in voorkomend geval te onteigenen. (...) Teneinde zo mogelijk tot een minnelijk akkoord te komen, zal ik behoudens tegenbericht van uwentwege bij u langskomen op woensdag 24 oktober om 10 uur.*'

»Die aankoopcommissaris was de minzaamheid zelve. Een echte

vaderfiguur. 'Wat woont u hier toch schoon,' zei hij. 't Is onbetaalbaar, hè, mijnheer Mariën: zo'n mooie hoeve midden in de natuur. En toch zal ik u moeten vergoeden. Hebt u zelf een idee wat u voor de woning wilt?' Nee, dat had ik niet meteen. En mijn vrouw was niet thuis. Dus vroeg ik hem wat hij zélf voorstelde. 'Ik kan u 3,6 miljoen Belgische frank geven,' zei hij. Ik dacht dat ik omverviel. Een paar maanden eerder hadden we bijna evenveel betaald voor een stukje weiland rond het huis. Met mijn vrouw was ik al naar een paar vergelijkbare huizen gaan kijken: de prijzen schommelden rond de negen miljoen frank, in die tijd! Wat moesten wij met 3,6 miljoen?

»Een week later belde de commissaris terug: 'En mijnheer, wat vond uw vrouwke ervan? Was ze triestig? Geen probleem!' Hij had 'schitterend nieuws', want hij was 'vergeten' om de wederbeleggingsvergoeding van 21 procent mee te rekenen: we zouden geen 3,6 maar 4,7 miljoen krijgen. Daar konden we toch wel mee akkoord gaan zeker? Wat later werd het bedrag zelfs opgetrokken tot 7,2 miljoen,

het dubbele van het eerste bod. Dat had ik kunnen aanvaarden, op voorwaarde dat we onze maïsvelen en koeienweiden rond het huis konden ruilen voor andere landbouwgrond.

»Maar toen, het was begin '85, viel er ineens een dagvaarding voor de vrederechter in de bus. Ten einde raad heb ik de plaatselijke politiek ingeschakeld.»

HUMO U wilde het op z'n Belgisch regelen?

Mariën «Precies. Een politicus zei me: 'Ik ga regelmatig met de vrederechter kaarten. Geloof me, ik maak er tien miljoen van, maar dan moet je doen wat ik zeg en verder tegen iedereen je mond houden.' Mijn oren werden zo groot als schotels. Zijn plan was simpel: de vrederechter was bevriend met een jonge advocaat, en die moest ik engageren om me te verdedigen. De vader van die advocaat was landmeter en zou een schattingsverslag van 10 miljoen opstellen.»

HUMO U dacht niet: dit is te simpel om waar te zijn?

Mariën «Iederéén zou erin getrappt zijn. Je staat helemaal alleen, hè.

»De landmeter schatte mijn ei- ▶

'IN DIT LAND KRIJGT IEDEREEN SLACHTOFFER- HULP, BEHALVE ALS ZE JE HUIS AFPAKKEN'

Dossier Onteigeningen [2]

► gendom uiteindelijk op 11 miljoen, maar de vrederechter volgde zijn eigen deskundige: 8,9 miljoen. Uiterlijk veertig dagen later – alstublieft! – moesten we ons huis verlaten. Mei '85 was dat. Die grote haast heb ik nooit begrepen, want men moest in dat natuurgebied eerst nog twintigduizend bomen kappen. Hoe dan ook, in veertig dagen konden wij onmogelijk een andere woning vinden én ons huis leegmaken voor de sloop.

»Op een ochtend om negen uur stopten er twee vrachtwagens van de gemeente Rumst voor mijn deur. De bel ging, in het deurgat stond een jong kereltje met een attaché-koffer: *'Mijnheer Mariën: ik ben de deurwaarder en kom u uitzetten.'* Baf! Maar ik had nog altijd geen betekend vonnis van onteigening gekregen. Toen ik hem daarop wees, viel hij uit de lucht. Hij had zelf ook geen betekend vonnis bij zich, dus liet ik hem niet binnen.

»Hij begint rond te bellen en even later staat de wijkagent voor de deur: *'Allez Fons, ge moet die deurwaarder binnenlaten.'* Voor ik het wist, stonden ze met vier agenten in mijn keuken: *'Ge gaat er toch geen show van maken en vechten, hè?'* En ik weer: *'Wie staat hier eigenlijk show te maken? Kom terug met een betekend vonnis.'* Mijn zoon heeft alles opgenomen met een cassette-recorder, zodat ik heel de discussie later woord voor woord kon uitschrijven: da's de zwarte doos van de uitzetting.

»Toen ik niet mee wilde gaan naar het commissariaat, sloegen de agenten me met de matrak, gooiden me in de boeien en namen me mee naar de combi. Ik hoorde mijn vrouw huilen, werd razend kwaad en sprong er weer uit. Terwijl de agenten me opnieuw knevelden, kwam mijn broer op z'n sloffen langsgefietst om de beesten te voederen. Mijn broer is een boom van een man: hij duwde iedereen opzij, trok me recht en ging met me mee naar binnen. Enfin, de situatie escaleerde. Even later stond het Speciaal Interventie Eskadron uit Wilrijk voor de deur: twee overvalwagens met twaalf rijkswachters. De gemeentepolitie stond er inmiddels ook, tien man sterk. Toen was mijn guerrilla over. Mijn vrouw had inmiddels in paniek naar de regionale pers gebeld, maar de toegesnelde fotografen werden netjes op afstand gehouden. Ik werd meegenomen en moest 's anderen-

daags voor de onderzoeksrechter verschijnen.»

HUMO Waar vond u onderdak na de uitzetting?

Mariën «Bij mijn moeder en schoonmoeder. Wat moesten we anders?

»Onze hoogdringend onteigende woning is nog een jaar blijven staan, met de meubels erin. We hebben uiteindelijk een huisje in

'Tien jaar na de onteigening kregen we de rekening: we moesten 5,5 miljoen frank terugbetalen'

de rij gehuurd, want al onze spullen waren op een hoop bijeengesmeten in een magazijn van de gemeente.»

MINISTER VAN STRUIKROVERIJ

HUMO Even terug naar het onteigeningsbedrag: hebt u die 8,9 miljoen aanvaard?

Mariën «We hebben geen herziening gevraagd, nee. Wij zijn geen juristen, hè? Maar de Belgische staat vroeg wél een herziening: zij wilden hoogstens 7,2 miljoen geven, geen frank meer. Mijn advocaat speelde het hard en bleef 11 miljoen vragen, plus een schadevergoeding voor de onrechtmatige onteigening en de miserie die men ons aangedaan had. We trouwden blind op hem: 'Meester, doe maar.'

»Tien jaar later, in 1994, kregen we de rekening gepresenteerd: we moesten 2,7 miljoen terugbetalen, plus tien jaar intresten tegen twaalf procent, alles samen 5,5 miljoen frank. Een uppercut. Als je het sommetje maakt, heb ik voor mijn huis plus anderhalve hectare grond alles samen amper 3,4 miljoen gekregen. Intussen hadden we een nieuwe woning gebouwd, waarvoor we een lening hadden lopen. 't Is dat we goed onze boterham verdienden, anders hadden we ook dát huis moeten opgeven.

»We zijn nog in cassatie gegaan, en dan naar het Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. Dat

gaf ons in 2006 gelijk: de procedure had veel te lang aangesleept. Zo hebben we toch nog 8.000 euro gekregen.»

HUMO U kent het klassieke argument: 97 procent van de onteigenden aanvaardt zonder morren de voorgestelde minnelijke schikking, anders gezegd: u bent de moeilijke-doener.

Mariën «Om te beginnen is 97 pro-

cent zwaar overdreven: anders zouden er in een paar jaar tijd geen drieduizend gerechtelijke procedures aangespannen zijn. De meeste onteigeningen zijn ook relatief beperkt – mensen die een paar vierkante meter van hun voortuintje moeten afstaan voor een fietspad. Daar krijgen ze altijd een goede prijs voor, want voor een paar tienduizend frank gaat de staat heus geen advocaat inschakelen. Niet zelden hoor je mensen zeggen: *'Goh, voor die prijs hadden ze mij nog meer grond mogen afpakken!'* Maar er zijn er ook die hun broodwinning verliezen omdat hun fabriekje, kmo of boerderij onteigend wordt. Of die hun ouderlijk huis moeten laten afbreken, of de woning die ze ooit met eigen handen gebouwd hebben.»

HET BITTERE EIND

Fons Mariën bewaart alle brieven die zijn vrouw **Lucienne Steenmans** over hun onteigening schreef, van 1986 (aan **Miet Smet**) tot 1998 (aan Humo's Open Venster). Twaalf jaar noodkreten. Naarmate de tijd verstreek, nam het aantal hoofdletters en uitroeptekens toe.

Mariën «Als ik haar brieven opnieuw lees, kan ik alleen maar concluderen dat zij nog véél beter dan ik aanvoelde welk een onmenselijk onrecht ons was aangedaan. Haar motto was: recht en rechtvaardigheid moeten één en hetzelfde zijn. Ze voelde zich vernederd toen de vrachtwagens met onze meubels

wegreden; ze was geraakt in haar integriteit als burger in een democratie. Daarom heeft ze het *Centrum Onteigeningsrecht* opgericht: om gedupeerden van gerechtelijke fouten te verenigen en te ijveren voor een sociaal begeleidingsplan voor onteigenden, zoals in Doel. Ze organiseerde ook colloquia waar juristen onteigeningsdrama's bespraken. Daar kwamen soms tweehonderd bezoekers op af. Een enorm gevecht was het.»

HUMO U vecht nu zelf ook tot het bittere einde tegen het herzieningsrecht?

Mariën «Het is een schande dat onteigenden loodzware gerechtelijke intresten moeten betalen – soms miljoenen, zoals in mijn geval – als een rechtbank bepaalt dat hun onteigeningsvergoeding te hoog was. Dat is levens kapotmaken. Zo was er dat echtpaar uit Heindonk dat 75.000 euro had gekregen voor hun onteigende hoeve, waarvan ze al snel 38.000 euro moesten teruggeven. Ze zijn er allebei aan kapotgegaan: hun drie kinderen groeiden op bij familie. Toen die volwassen waren, kregen ze een herziening: met de intresten inbegrepen moesten ze 150.000 euro terugbetalen! Stel je voor: die kinderen moeten vijfendertig jaar later elk 50.000 euro ophoesten.

»Of hier, een brief van een mevrouw uit Kortrijk: *'Mijn papa werd ook onteigend, jaren geleden. Het ging om een hoeve van vier hectare en een gebouw naast de kerk. Pa kreeg acht miljoen, maar moest daarna acht miljoen terugbetalen. Ik hoop dat het bestellen en vermoorden van mensen ophoudt.'* Zo zijn er véél gevallen.

»Op mijn bureau ligt een kant-en-klaar wetsvoorstel, dat ik samen met andere betrokkenen uitgewerkt heb. De politici kunnen zich daarop baseren.»

HUMO Hebt u nooit gedacht: 'Ik heb al een vreselijke prijs betaald, laat ik het hoofdstuk nu maar definitief afsluiten?'

Mariën «Integendeel, het is mijn levenswerk. Alleen als er een nieuwe wet komt, heeft onze ellende een héél klein beetje zin gehad.»

Het verhaal van de onteigening aan de Lazarusweg heeft geen moraal, alleen slachtoffers. Lucienne Steenmans, de vrouw van Fons Mariën, gleed weg in een depressie en overleed in 1999. **Dirk**, hun enige kind, kon de dood van zijn moeder niet verwerken, werd eveneens ►

Dossier Onteigeningen [2]

► depressief en stierf in de nazomer van 2003, dertig jaar oud.

Nog één detail: het spaarbekken van Rumst ligt er inmiddels achtien jaar. Al die tijd is er geen druppel van gebruikt als drinkwater.

BEDROGEN, BESTOLEN

Willy Beeckman ontvangt mij in de woonkamer van zijn huis aan de Okaastraat in Teralfene, tussen Ternat en Denderleeuw. Op de voorgrond staan twee brede bandenspoeren geschilderd, alsof er net een vrachtwagen blind overheen gendend is. Een stil protest tegen de onteigening van zijn vorige huis, één kilometer verderop in de Stationsstraat in Essene, waar hij decennialang met zijn vrouw en drie kinderen gewoond had. Beeckman zette zijn lijdensweg op papier in 'Onteigend? Bedrogen, bestolen!' (pas verschenen te bestellen via www.waow.com).

Willy Beeckman «In de jaren zeventig zou er een secundaire weg worden aangelegd, de N208, om Liedekerke en het vilbeluik van Denderleeuw te laten aansluiten op de E40 Brussel-Oostende. Dat stond zo in het gewestplan. Men heeft dat plan meermaals hertekend om iedereen met geld en connecties te ontzien, onder meer de eigenaar van een prestigieus kasteeltje in de streek. Maar ik was de klos, samen met vijf andere buurtbewoners en enkele oudere mensen in Liedekerke zelf: die moesten naar het rusthuis. Alles samen zijn er voor de aanleg van de N208 meer dan twintig panden onteigend en gesloopt.

»Om de onteigening te regelen, stuurde de overheid een 'aankoopcommissaris' op pad. Hij ging eerst langs bij de overburen: die mensen zouden een stuk van hun voortuintje moeten afstaan voor de aanleg van een verkeerswisselaar. Tegen één van hen zei hij: 'Zeg tegen je overbuur dat ik later bij hem langs kom. Eerst neem ik een paar weken vakantie.' Hij deed niet eens de moeite om ons dat even zélf te komen melden! Het geeft aan hoe grof en nonchalant je door de overheid behandeld wordt, terwijl je toch een drama tegemoet gaat.

»Uiteindelijk kwam de commissaris dan toch bij ons langs. Een toneelspeler eerste klas! Ineens stond daar een vriendelijke, meellevende vaderfiguur. Wat was heel die onteigeningszaak toch een kwelling voor mijn vrouw en me-

Willy Beeckman: 'Doordat het gerecht zo traag werkt, moeten sommige onteigenenden – of hun erfgenamen – aan het eind van de rit méér teruggeven aan de staat dan ze destijds voor hun huis hebben ontvangen. Om zoiets te bedenken schiet zelfs de fantasie van Kafka tekort.'

zelf! Onmenselijk! Tegelijk wees hij er ons op dat de meeste onteigenenden de waarde van hun eigendom overschatten. Hij deed een beroep op onze redelijkheid: een kleine vier miljoen frank stelde hij voor. Met de wederbeleggingsvergoeding erbij geteld kwam dat neer op nog geen vijf miljoen: één derde van de schatting van een expert die wij eerder ingehuurd hadden. En: hij wilde zijn bod niet op papier zetten, want 'dat was niet gebruikelijk'. Na enig aandringen krabbelde hij iets op een papiertje – dat vodge zit nog altijd in mijn dossier, het heeft verder geen enkele juridische waarde. Hij drong er ook op aan dat we onmiddellijk zouden beslissen, want hij zou snel met pensioen gaan.

»Na zijn vertrek hebben we nog twee keer een bod mogen ontvangen, en raad eens: telkens een *lager* bod. Ik heb er niet meer op gereageerd. Al die tijd zijn we ons huis goed blijven onderhouden, want daar waren we voor gewaarschuwd: die aankoopcommissarissen mikken erop dat je je huis door alle onzekerheid verwaarloost, zodat zij er op het eind veel minder voor moeten betalen. Doorgaans

bieden ze één derde tot maximum de helft van de reële waarde.»

HUMO Dus ging de zaak naar de vrederechter.

Beeckman «Die volgde zijn eigen expert en kende ons 6,6 miljoen frank toe. Dat vonden we nog altijd te weinig, maar we beseften dat het geen zin meer had om verder te procederen.

»Maar dat was buiten de onteigenaars gerekend: die gingen wél in beroep, tot twee keer toe. Daardoor werd de zaak nog eens met twaalf jaar gerekt. Intussen tikten de intresten aan. Uiteindelijk heb ik 2.150 euro moeten terugbetalen! We hebben dat geld braaf opgehoest, want we wilden eindelijk een punt achter die zwarte jaren zetten. Die onzekerheid vreet aan je, elke dag weer. Mijn vrouw werd depressief, ik kreeg last van hart-ritmestoornissen... We hadden 31 jaar in dat huis gewoond: dat wordt een deel van jezelf.

»Andere mensen zijn er helemaal aan kapotgegaan. Mijn buurman, een boer, was zo razend dat hij de landmeters van zijn erf gejaagd heeft. Van pure opwinding kreeg hij de volgende nacht een hersenbloeding. Hij heeft nog twee jaar

geleefd, in een rolstoel.

»In België krijgt iedereen slachtofferhulp, behalve als ze je huis afpakken. Sterker nog: je wordt beschouwd als een crimineel die de vermetelheid heeft om zich tegen de staat te verzetten. Achteraf ben ik te weten gekomen dat er al een deurwaarder besteld was, voor het geval dat ik mijn huis niet vrijwillig zou verlaten.

»Veel later heeft die deurwaarder ons gebeld: we moesten onmiddellijk ons huis uit. Toen mijn vrouw zei dat we al lang weg waren, vroeg hij: 'Hoe komt het dan dat je de telefoon opneemt als ik het nummer in de Stationsstraat draai?' Dat je je telefoonnummer gewoon kan meenemen naar een volgend adres, was hem niet bekend.»

HUMO Kon u na de uitzetting ergens terecht?

Beeckman «Mijn vroegere ouderlijk huis, in de buurt, kwam toevallig net vrij. Het was volledig uitgeleefd, zeg maar afgebroken door huurders. Toch hebben we er nog twee jaar gewoond. Uit noodzaak: we hadden het geld niet om iets deftigs te huren.

»Uiteindelijk hebben we in '97 dit huis gebouwd. Van het perceel waar ons oude huis stond, lag nog 324 vierkante meter braak, maar ik mocht er niks mee doen, zelfs geen reclamebord of kippenhokje zetten.»

MISDADIG OPZET

HUMO In 'Onteigend? Bedrogen, bestolen!' vat u onteigening samen als 'burgertje pesten'.

Beeckman «Meer nog: de Belgische onteigeningsprocedure is misdadig opzet. De overheid begint spoedprocedures in naam van het openbaar nut, maar laat de bewoners daarna jarenlang sudderen, zodat ze hun inmiddels verwaarloosde huizen tegen een spotprijs kunnen opkopen. Dat heeft een ambtenaar tegenover ons met zoveel woorden toegegeven.

»Hebt u het nieuws over de mogelijke verbreding van het Schipdonkkanaal tussen Damme en Zomergem een beetje gevolgd? Daar zie je exact hetzelfde voorstel. Men creëert grote onrust bij de bewoners, die het zekere voor het onzekere kiezen en vertrekken. De bewoners renoveren hun huizen niet meer. Dat is het moment waarop de overheid écht begint te onteigenen. Als ik dit interview geef, dan is het niet om mijn eigen ellende voor heel Vlaanderen te etaleren, maar onder andere om de mensen die

naast het Schipdonkkanaal wonen te waarschuwen.»

HUMO U bent samen met andere slachtoffers een kruistocht begonnen tegen de 'herzieningen' van onteigeningsbedragen, ook een Belgische praktijk.

Beeckman «Eerst kent de overheid je via het gerecht een onteigeningsvergoeding toe, en jaren later eist ze via datzelfde gerecht een deel van dat geld terug, mét hoge intresten erbovenop. Dat is de jongste jaren zelfs de normale procedure geworden. Doordat het gerecht zo traag werkt, moeten sommige onteigenenden – of hun erfgenamen – aan het eind van de rit méér teruggeven aan de staat dan ze destijds voor hun huis hebben ontvangen. Om zoiets te bedenken schiet zelfs de fantasie van Kafka tekort.

»Het zit me zo hoog dat ik een brief geschreven heb aan premier Yves Leterme: ik zou willen dat hij een nieuwe onteigeningswet uitwerkt.»

HUMO Kreeg u antwoord van Leterme?

Beeckman «Jawel, in typische politictaal. Luister: 'Uw brief van 1 april heb ik goed ontvangen en met aandacht gelezen. Ik dank u ook voor het bijgevoegde boek. Wat de onteigeningsprocedure betreft kan ik u meedelen dat in het voorstel van bijzondere wet dat op 5 maart jongstleden in de senaat werd neergelegd, bepaald wordt dat de gewesten voortaan in beginsel bevoegd zullen zijn (...). Hierbij zal het grondwettelijk beginsel van billijke en voorafgaandelijke schadevergoeding nog steeds in acht moeten genomen worden. Voorlopig is bepaald dat het wetsvoorstel op 1 januari 2009 in werking zou treden. Het zal dan aan de gewesten zijn om werk te maken van een grondige herziening van de bestaande wetgeving.'»

HUMO En wat betekent dat allemaal?

Beeckman «Dat ik word afgescheept. Maar ik had niet veel méér verwacht. U moet weten: het was mijn zoveelste smeekbrief. Ik heb al eerder ministers aangeschreven, zelfs Zijne Majesteit.

»Het is nu tientallen jaren geleden, maar die onteigening blijft mijn leven beheersen. Omdat ik mijn huis kwijt ben, maar vooral: omdat ik onrechtvaardig behandeld ben. Onteigend worden laat je nooit meer los.»

Pascal Verbeken
Foto's Stephan Peleman

HERMAN BRUSSELMANS

RUST

Bij wijze van experiment had ik in m'n eigen oog gepist, met zo'n kracht dat m'n oogbal geïmplodeerde was

Van m'n recente roman, 'Een dag in Gent', zijn ondertussen 9.465 exemplaren verkocht. Ik weet dat bestsellerauteurs als Tom Lanoye, Dimitri Verhulst, Jef Geeraerts, Rik Torfs, Annemie Struyf en Yves Petry lachen met dat aantal, doch zelve ben ik er redelijk tevreden mee. M'n literatuur is nu eenmaal niet geschikt voor iedereen, maar wel voor bepaalde mensen, onder wie halvegaren, idioten, borderliners, twijfelgevallen en jonge meisjes. Eén van deze laatsten zei gisteren nog tegen mij: 'Herman, ik wou dat je mijn broer was, dan kon ik met jou in één bed slapen.' Zulke complimentjes krijg je niet iedere dag. Ik nodigde het meisje dan ook uit om wat te gaan drinken in café De Koperen Plurk, dat uitgebraat wordt door m'n oom José. We kwamen binnen. Oom José had me direct opgemerkt. 'Ben je hier nu weer!' riep hij. 'Maak dat je wegkomt!' Hij is niet erg verguld met mij sinds ik hem geportretteerd heb in één van m'n minder befaamde gedichten, 'Mijn nonkel is een janet'. Hij beweert sindsdien dat hij helemaal geen janet is, integendeel, dat hij in z'n leven al 143 vrouwen heeft bevredigd. 'Hoe dan?' vroeg ik. 'Welnu,' zei hij, 'ik grijp hen op de plaats waar bij een normaal mens een penis zit en ik trek hen af.' Hij kwam thans naar me toe en zei: 'Je mag tien keer m'n neef zijn, maar ik heb liever dat je m'n café niet bezoekt.' 'Zwijg maar stil jij,' zei ik, 'of ik zal 'ns een biografie over jou schrijven.' Hij moet nog maar het woord biografie horen of hij kruipt al in een hoekje. Hij is bang dat ik zo'n biografie ooit zal publiceren,

en dat op die manier onder meer in de openbaarheid zal komen dat hij, gehuld in vrouwenkleden, een avondcursus bloemschikken volgt bij de Boerinnenbond van Waarschoot. Hij denkt dat ik zulke dingen niet weet, maar ik weet ze nu eenmaal wel, omdat ik overal m'n spionnen heb zitten, zeker in Waarschoot. Uit een enquête die ik zelf in het geheim heb georganiseerd, bleek dat van alle gemeenten in Vlaanderen Waarschoot de gemeente is waar de meeste fans van mij wonen. In Waarschoot zou ongeveer 72% van de bevolking een moord voor mij begaan. Ik heb zelfs een tijdje overwogen om in Waarschoot te gaan wonen, maar ik kon er geen enkele villa vinden van rond de 4,5 miljoen euro. 'Ga dan maar ergens zitten,' zei m'n oom José, 'het eerste rondje is voor het huis.' 'Geef mij een milkshake van pruimen,' zei ik, 'en wat drink jij, Nathalie?' Ze had me onderweg verteld dat ze Nathalie heette. 'Net zoals m'n eerste lief,' zei ik daarop, 'die helaas overleden is.' 'Waarom?' vroeg Nathalie en toen zei ik: 'Dat zal ik je straks vertellen, als we in het café zitten.' Nu zaten we wel degelijk in het café en nadat Nathalie ook een milkshake van pruimen (goed voor de stoelgang) had besteld, vroeg ze onmiddellijk: 'Je eerste

lief, die Nathalie heette, waaraan is die gestorven, Herman?' 'Nou,' zei ik, 'dat was nog een heel gedoe. Het bloed spoot simpelweg uit haar oren. Kortom, een hersenontploffing zoals dokter Van Moerkerke er nog maar zelden één had meegemaakt.' 'Haar hersens ontploften?' zei Nathalie. 'Meen je dat? Hoe kan zoiets gebeuren?' 'Van te veel te denken,' zei ik, 'Nathalie deed niks anders dan denken. Ik zei nog tegen haar: denk 'ns wat minder en pijp mij wat meer, maar neen hoor, geen avance. Ze bleef maar denken, zodat ik het pijpen maar overliet aan de prostituees van Chez Grosse Marie-Jeanne, een leuk bordeeltje in Waasmunster. Maar laten we praten over m'n boek 'Een dag in Gent'. Wat vind je er zo fantastisch aan, Nathalie?' 'Daar kunnen we het later nog over hebben,' zei ze, 'eerst zou ik graag nog willen weten hoe oud Nathalie was toen ze stierf.' 'Ach, een jaar of vijftien, zoals zovelen,' zei ik, 'hoewel ze eruitzag als iemand van drieëntwintig. Ik, op mijn beurt, was zestien en ik zag eruit als iemand van zesentwintig. Dat kwam door m'n baard. Ik droeg namelijk een valse baard, weet je. En een lapje voor m'n oog. Bij wijze van experiment had ik in m'n eigen oog gepist, met zo'n kracht dat m'n oogbal zo goed als geïmplodeerde was. Vier jaar heb ik met dat lapje rondgelopen.' Oom José bracht de milkshakes, en Nathalie en ik praatten tot twintig over zes. Vervolgens liep ik snel naar huis. Als ik om halfzeven niet thuis ben word ik onrustig. Rust is zeer belangrijk in m'n leven.